

HVORDAN FOREGÅR MUNDTLIG EKSAMEN I TYSK?

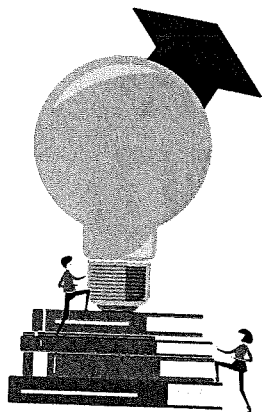
Mundtlig eksamen i tysk er en prøve med en forberedelsestid på cirka 60 minutter og selve eksaminationen, der varer cirka 30 minutter.

Pensum til mundtlig eksamen er et bredt udvalg af de emner, som du har arbejdet med i løbet af undervisningen. I hvert emne har du arbejdet med forskellige tekster, som er inddelt i kernestof og supplerende stof. Det er materialet under kernestof, der er pensum til eksamen.

Når du går til mundtlig eksamen, eksamineres du i et af de emner, du er blevet undervist i, og i et ukendt tekstmateriale, som kan bestå af en eller flere tekster. Det ukendte tekstmateriale hænger altid tydeligt sammen med emnet. Det eksamensspørgsmål, som du trækker til eksamen, består altså af et kendt emne og af en eller flere ukendte tekster.

Længden af det ukendte tekstmateriale afhænger af, om du afslutter tysk på C-, B- eller A-niveau:

Niveau	Omfang af ukendt tekstmateriale
Fortsætter A-niveau	Ca. 1,5-2 normalsider
Fortsætter B-niveau	Ca. 1-1,5 normalsider
Fortsætter C-niveau	Ca. 1 normalside

Efter du har trukket dit eksamensspørgsmål, har du cirka 60 minutter til at forberede en præsentation af det ukendte tekstmateriale. I din præsentation skal du redegøre for og analysere tekstmaterialet samt perspektivere det til emnet og materialet fra kernestoffet, som du har arbejdet med i undervisningen. Det forventes, at du er godt inde i pensum, og at du kan tale om hele pensum.

Til eksamen kan du trække både fiktive tekster i form af fx noveller, ikke-fiktive tekster som fx artikler og digitalt materiale i form af fx nyhedsklip, sange eller lignende. Du vil altså kunne blive eksamineret i de samme materialetyper, som du har arbejdet med i undervisningen.

EKSAMENSSPØRGSMÅLET

I boksen kan du se et eksempel på, hvordan et eksamensspørgsmål kan se ud.

Das Thema
Familienleben

Der Text

Julia Franck: „Streuselschnecke“, 2000

Aus: Julia Franck: Bauchlandung – Geschichten zum Anfassen, DuMont Verlag, 2000

Die Aufgabe

Bereite eine mündliche Präsentation des Textes „Streuselschnecke“ von Julia Franck vor.

Die Präsentation soll zirka acht Minuten dauern und Folgendes beinhalten:

- Fasse den Inhalt des Textes kurz zusammen.
- Charakterisiere die Hauptperson.
- Beschreibe die Familienverhältnisse im Text.
- Vergleiche den Text mit anderen Texten aus dem Thema „Familienleben“.

Abschließend *kannst* du den Text auch mit Texten aus anderen Themen vergleichen.

Eksamensspørgsmålet består altså af følgende oplysninger:

- Emne
- Tekstmateriale
- Instruks

Det er således helt tydeligt, hvilket emne og hvilket tekstmateriale du eksamineres i. Derudover får du en kort instruks, der giver dig klare anvisninger til, hvad du skal fokusere på i din præsentation af tekstmaterialet og emnet.

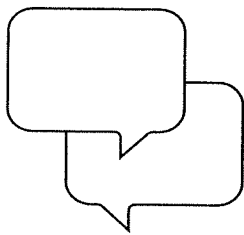
I FORBEREDELSEN

Til eksamen må du medbringe egne bøger, tekster, arbejdsark fra undervisningen og egne notater.

Du må i forberedelsen ikke anvende internettet, medmindre der er tale om tilladte elektroniske ordbøger eller digitale undervisningsmaterialer som fx e- eller i-bøger, der er blevet anvendt i undervisningen, og som er en del af pensum angivet i undervisningsbeskrivelsen.

Det forventes, at du har et indgående kendskab til alle emner og al materialet, som er en del af kernestoffet. Derfor er det vigtigt, at du har læst godt op på pensum og medbringer noter til alle tekster og emner. Dette vil også hjælpe dig i forberedelsen, da du jo kun har 60 minutter til at forberede selve eksaminationen. Tiden her skal bruges på at sætte

sig ind i det ukendte tekstmateriale, forberede selve præsentationen og perspektiveringen til pensum, og der vil ikke være tid til at læse op på selve pensum.

EKSAMINATIONEN

Den mundtlige eksamen i tysk består af din præsentation efterfulgt af en samtale mellem dig og din lærer og censor.

Når eksaminationen går i gang, forventes det, at du starter med din præsentation af tekst og emne. Din præsentation skal vare cirka otte minutter, og den skal tage udgangspunkt i instruksens i eksamensspørgsmålet. Præsentationen munder ud i en samtale, hvor din lærer og censor stiller uddybende spørgsmål til både præsentationen og pensum.

Varer din præsentation mere end otte minutter, kan du forvente at blive afbrudt, inden du er færdig. Til eksamen er det altså ikke en fordel bare at snakke derudad. Selve samtalen er mindst lige så vigtig som din egen indledende præsentation.

HVORDAN BEDØMMES JEG TIL MUNDTLIG EKSAMEN?

Din underviser og censor vurderer din præstation til eksamen ud fra en helhedsvurdering med udgangspunkt i følgende kriterier:

1. Tekstforståelse
2. Præsentation og perspektivering af det ukendte tekstmateriale
3. Samtalefærdighed
4. Sprogfærdighed

TEKSTFORSTÅELSE

Udgangspunktet for din eksamination er din præsentation af det ukendte tekstmateriale. Det er vigtigt, at du går i dybden med teksten og i din præsentation får vist, at du har forstået teksten. Du skal også vise, at du er i stand til at skelne mellem væsentlig og uvæsentligt. Du skal altså ikke gennemgå teksten ned i mindste detalje, men du skal kunne analysere teksten i relation til det overordnede emne og med hensyntagen til tekstens genre.

Ved bedømmelsen vægtes følgende i forhold til tekstforståelsen:

- I hvor høj grad har du forstået teksten som helhed?
- I hvor høj grad har du forstået de væsentligste enkeltheder i teksten?
- I hvor høj grad har du overblik over tekstens tematik og genre?
- I hvor høj grad kan du selv finde steder i tekstmaterialet, der er centrale for forståelsen og fortolkningen?

PRÆSENTATION OG PERSPEKTIVERING AF DET UKENDTE TEKSTMATERIALE

Du skal have en tydelig plan for indholdet i din præsentation, så den er sammenhængende og struktureret. Derfor skal du forberede en disposition, som du kan tale ud fra og støtte dig til. Det er vigtigt, at du taler frit og ikke læser op af et manuskript.

Ved bedømmelsen af præsentationen vægtes følgende:

- I hvor høj grad formår du at give en selvstændig og struktureret fremlæggelse?
- I hvor høj grad kan du perspektivere teksten til emnet og pensum?

SAMTALEFÆRDIGHED

Når du har afsluttet din præsentation, fortsætter eksamen som en samtale mellem dig og din lærer og censor. I samtaledelen testes du bl.a. i forståelsen af det talte sprog og i din evne til frit at formulere dig på tysk. I både præsentationen og samtalen vurderes desuden din udtale og intonation.

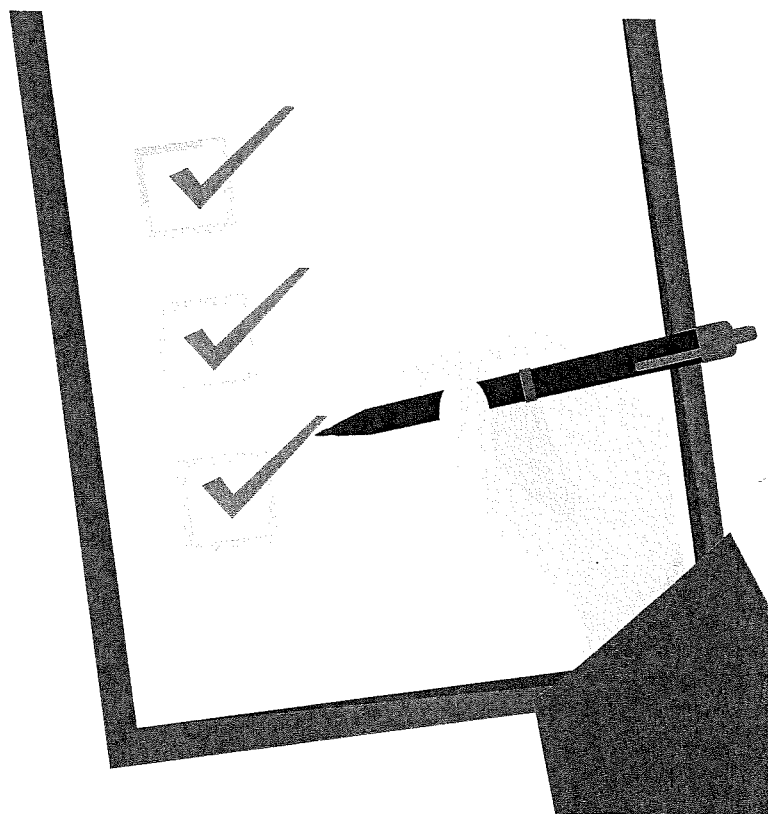
SPROGFÆRDIGHED

I bedømmelsen af din præstation lægges der vægt på graden af korrekthed i dit sprog, men også på det anvendte ordforråd og de sætningstyper, du anvender.

Sprogligt skal du som minimum:

- tale sammenhængende og rimeligt flydende
- anvende et relevant ordforråd
- beherske centrale grammatiske emner.

Det forventes ikke, at du taler fejlfrit tysk. I bedømmelsen lægges der vægt på, hvad og hvor meget du får sagt. Du skal selvfølgelig tale så korrekt som muligt, men en indholdsrig samtale med nogle fejl vægtes højere end en samtale, hvor du kun formulerer meget korte sætninger og anvender et simpelt ordforråd.

KARAKTERBESKRIVELSER

Nedenfor ses en kortfattet beskrivelse for hver af karaktererne samt den uddybende for karaktererne 12, 7 og 02, som de er beskrevet i Undervisningsministeriets vejledning til tysk fortsætter B.

12	For den fremragende præstation
10	For den fortrinlige præstation
7	For den gode præstation
4	For den nogenlunde præstation
02	For den tilstrækkelige præstation
00	For den utilstrækkelige præstation
-3	For den ringe præstation

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Eleven udtrykker sig i sin mundtlige præsentation af tekstmaterialet såvel som i samtale og diskussion i et klart forståeligt, sammenhængende og nogenlunde flydende sprog og med et alment og nuanceret ordforråd. Eleven viser sikkerhed i tekstforståelse, i den relevante idiomatik samt i den elementære morfologi og syntaks med fortrinsvis uvæsentlige fejl. Præsentationen er selvstændig og velstruktureret. Både præsentationen og samtalen viser stor indsigt i tekstmaterialet og det tilknyttede emne, og eleven inddrager stort set alle relevante aspekter.
7	Godt	Eleven udtrykker sig i sin mundtlige præsentation af tekstmaterialet såvel som i samtale og diskussion i et mindre sammenhængende sprog og med et forholdsvis varieret ordforråd. Eleven viser rimelig sikkerhed i tekstforståelse og i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks om end med en del fejl. De forekommende sprogfejl forstyrrer dog ikke kommunikationen. Præsentationen er sammenhængende. Både præsentationen og samtalen viser god indsigt i tekstmaterialet og det tilknyttede emne, og eleven inddrager flere relevante aspekter.
02	Tilstrækkeligt	Elevens sprog er i den mundtlige præsentation af tekstmaterialet såvel som i samtale og diskussion forståeligt, men mangler præcision, og der er adskillige alvorlige fejl, hvilket i nogen grad forstyrrer kommunikationen. Præsentationen er noget usammenhængende. Både præsentationen og samtalen viser, at tekstmaterialet i det væsentlige er forstået, og eleven inddrager i tilstrækkeligt omfang relevante aspekter i behandlingen af tekstmaterialet og det tilknyttede emne.

TJEKLISTE TIL MUNDTLIG EKSAMEN

For at du klarer dig godt, er det vigtigt, at du møder velforberedt op til eksamen. Med den korte forberedelsestid på cirka 60 minutter skal du have læst alle tekster grundigt og taget noter til dem forud for eksamensdagen. Derudover skal du kunne perspektivere teksterne til hinanden og sætte dem i relation til det emne, som de indgår i. Du bør skrive noter til alle tekster og forberede dig på, hvad der er vigtigt at tale om i forhold til hver enkelt tekst.

Brug tjeklisten her til at sikre, at du forbereder dig bedst muligt og ikke glemmer noget.

Tjekliste til forberedelse af mundtlig eksamen	Sæt flueben, når du har styr på det
1. Jeg har tjekket undervisningsbeskrivelsen, så jeg ved, hvilke emner og hvilke tekster der eksamineres i.	
2. Jeg har overblik over, hvor jeg finder alle teksterne.	
3. Jeg har læst alle tekster.	
4. Jeg har skrevet noter til alle tekster.	
5. Jeg har sammenlignet teksterne inden for hvert emne med hinanden, og jeg har skrevet noter til det.	
6. Jeg har sat teksterne i relation til det overordnede emne.	
7. Jeg har styr på det centrale ordforråd inden for hvert af emnerne.	
8. Jeg har trænet sproglige formuleringer, der er gode at bruge til mundtlig eksamen.	
9. Jeg har øvet mig i at tale om både emnerne og teksterne på tysk.	
10. Jeg har overvejet, hvad jeg kan komme ind på i samtalen med min underviser.	

HVILKE REDEMİTTTEL BØR JEG KENDE?

Når du skal præsentere tekster på tysk, kan du med fordel benytte dig af en række faste vendinger og formuleringer, som du kender og er fortrolig med. Disse kaldes Redemittel.

Dit kendskab til Redemittel bidrager til at give dig en følelse af frihed og overskud, når du mundtligt skal udtrykke dig på tysk om tekster og emner, du har arbejdet med. Samtidig hjælper Redemittel dig godt på vej i forhold til sproglig korrekthed. Derfor er Redemittel en slags springbræt, du kan benytte som trygt afsæt til egne formuleringer.

Der findes selvfølgelig mange måder, man kan formulere sig på, og der er aldrig kun en mulighed. Nedenstående Redemittel er forslag, du kan bruge i forskellige samtalsituationer.

	<i>Redemittel:</i>
Introducere teksten:	Den Text vorstellen
Præsentere dispositionen:	Die Gliederung präsentieren
Referere indholdet:	Den Inhalt zusammenfassen
Tydeliggøre strukturen:	Die Struktur verdeutlichen
Kommentere tekststeder:	Das Kommentieren von Textstellen
Anvende citater:	Die Verwendung von Zitaten
Sammenligne tekster:	Texte miteinander vergleichen
Udtrykke egne holdninger:	Die eigene Meinung ausdrücken

Redemittel: Den Text vorstellen

Ich habe einen Text zum Thema ... gezogen.

Mein Text ist ... von ...

Ich werde den Text ... von ... präsentieren.

Der Text ist eine Kurzgeschichte/ein Artikel/ein Romanauszug/ein Interview/ ...

Der Text gehört zum Thema ...

Im Text geht es um das Thema ...

Redemittel: Die Gliederung präsentieren

Als erstes/Zuerst werde ich ...

Danach werde ich ...

Anschließend möchte ich den Text mit anderen Texten aus dem Thema ... vergleichen.

Abschließend werde ich den Text auch mit einem Text aus dem Thema ... vergleichen.

Zum Schluss werde ich noch etwas zum Titel sagen/auf den Titel eingehen.

Redemittel: Den Inhalt zusammenfassen

Der Text handelt von (+ Dativ) ...

Die Hauptperson ist .../Die Hauptpersonen sind ...

Es geht im Text um das Thema ...

Das Hauptthema im Text ist ...

Weitere Themen im Text sind ... und ...

Redemittel: Die Struktur verdeutlichen

Auf der einen Seite .../Auf der anderen Seite ...

Einerseits .../Andererseits ...

Erstens .../Zweitens .../Drittens ...

Ich werde am Ende meiner Präsentation noch mehr zu diesem Punkt sagen.

Ich werde später auf diese Frage zurückkommen.

Wie bereits erwähnt .../ Wie ich bereits erwähnt habe ...

Wie schon gesagt .../Wie ich schon gesagt habe ...

Auf diesen Punkt werde ich später nochmal zurückkommen.

Redemittel: Das Kommentieren von Textstellen

Es fällt auf .../Es ist bemerkenswert, dass ...

Es scheint mir wichtig/interessant, dass ...

Mir ist aufgefallen, dass ...

Es gibt dazu eine Textstelle, die ich kommentieren möchte.

Ich möchte dazu ein Zitat aus dem Text vorlesen.

Dieses Zitat lässt deutlich werden, dass ...

Redemittel: Die Verwendung von Zitaten

*Ich möchte das mit einem Zitat verdeutlichen.
Auf Seite ... in Zeile ... heißt es: ...
Das wird (auch) in folgendem Zitat deutlich: ...
Aus diesem Zitat geht hervor, dass ...
Eine weitere interessante Textstelle gibt es auf Seite ...
Hier heißt es: ...
In diesem Zitat wird deutlich, dass ...*

Redemittel: Texte miteinander vergleichen

*Ich möchte den Text mit dem Text ... von ... vergleichen.
Man kann die Hauptperson mit ... aus dem Text ... vergleichen.
In beiden Texten geht es um das Thema ...
In beiden Texten gibt es ...
Der Text erinnert mich an (+ Akkusativ) ...
Es gibt Gemeinsamkeiten aber auch Unterschiede.
Gemeinsamkeiten sind zum Beispiel, dass ...*

Redemittel: Die eigene Meinung ausdrücken

*Meiner Meinung/Meiner Ansicht nach ist ...
Ich denke/finde/meine, dass ... ist.
Ich bin der Meinung/Auffassung, dass ...
Ich bin davon überzeugt, dass ...
Das sehe ich auch so.
Das sehe ich (ganz) genau so.
Ich sehe das anders/nicht so.
Ich bin (da) anderer Meinung.
Ich würde (eher) sagen, dass ...
Ich bin derselben Meinung/Auffassung.
Es herrscht kein Zweifel daran .../Es gibt keinen Zweifel daran, dass ...*

HVORDAN LAVET JEG EN PERSONKARAKTERISTIK?

Når man analyserer litterære tekster, laver man altid personkarakteristikker af hovedpersonerne. Du vil derfor som en delopgave i dit eksamensspørgsmål ofte blive bedt om at lave en personkarakteristik, og her skal du demonstrere såvel overblik som indgående tekstforståelse. En god fremgangsmåde er at gå fra det ydre (fx navn, alder og udseende) til det indre (fx følelser, handlinger og egenskaber).

Derudover er det en god strategi at dvæle lidt ved hovedpersonens karakteristiske egenskaber. Det kan du fx gøre ved at uddybe dine iagttagelser omkring hovedpersonen ved at inddrage og kommentere udvalgte citater i teksten.

Vær også opmærksom på at variere dit sprog, dine formuleringer og de Redemittel, du vælger at bruge. Særligt i forhold til din personkarakteristik er det en god taktik at vise nuancerne dit ordforråd ved at bruge synonymmer for de mest karakteristiske personlige egenskaber. Husk også at underbygge din analyse og tekstlæsning ved at henvise til udvalgte steder i teksten. Du uddyber dermed din analyse, samtidig med at du også taler i længere tid.

Når du skal lave en personkarakteristik på tysk, kan du tage udgangspunkt i nedenstående model. Modellen indeholder eksempler på fokuspunkter, som du i forbindelse med din tekstanalyse kan komme ind på og uddybe. Den skelner mellem direkte informationer og indirekte informationer.

Modell: Direkte und indirekte Informationen

Direkte Informationen Was steht (<i>direkt</i>) im Text?	Indirekte Informationen Was steht (<i>indirekt</i>) zwischen den Zeilen?
• Name • Geschlecht • Alter • Aussehen • Benehmen • Familie • Beruf • Freizeit • Wohnsituation	• Gefühle • Gedanken • Träume • Reaktionen • Haltungen • Persönliche Eigenschaften
Das Verhältnis der Hauptperson • zu anderen Personen • zu ihrer Umgebung • zu ...	Das Verhältnis der Hauptperson • zu anderen Personen • zu ihrer Umgebung • zu ...

For at kunne lave en god personkarakteristik er det vigtigt at have et godt kendskab til adjektiver. Du kan arbejde med følgende adjektivoversigter for at udvide dit kendskab til tyske adjektiver, der beskriver psykologiske grundegenskaber, og du kan bruge oversigterne til at variere dit sprog.

Charaktereigenschaften im Überblick

Positive Eigenschaften	abenteuerlustig – aufgeschlossen – aufrichtig – ambitiös – aufmerksam – authentisch – begabt – bescheiden – charismatisch – charmant – clever – dynamisch – ehrlich – einfallsreich – entspannt – enthusiastisch – fair – fleißig – fürsorglich – flexibel – geduldig – großzügig – gutmütig – herzlich – humorvoll – höflich – idealistisch – intelligent – interessiert – klug – kommunikativ – kompetent – konsequent – kontaktfreudig – kooperativ – kreativ – kultiviert – lernbereit – liebenswert – locker – loyal – lustig – motiviert – mutig – natürlich – nett – offen – optimistisch – pflichtbewusst – positiv – pünktlich – romantisch – rücksichtsvoll – selbstständig – selbstbewusst – sorgfältig – souverän – spontan – sympathisch – talentiert – tapfer – tolerant – unkompliziert – verantwortungsbewusst – warmherzig – weise – weitsichtig – wissbegierig – witzig – zielbewusst – zielstrebig – zugänglich – zuverlässig – zuversichtlich – zuvorkommend
Negative Eigenschaften	abweisend – affektiert – aggressiv – ambivalent – arrogant – berechnend – chauvinistisch – distanziert – dominant – egoistisch – eigensüchtig – eifersüchtig – einfältig – eingebildet – eiskalt – faul – gereizt – humorlos – hysterisch – interesselos – intrigant – introvertiert – jähzornig – kalkulierend – kalt – kleinkariert – kompliziert – kurz angebunden – langweilig – lieblos – manipulativ – missvergnügt – muffelig – mürrisch – narzisstisch – neurotisch – oberflächlich – patzig – pedantisch – rachesüchtig – reserviert – resigniert – ruppig – rücksichtslos – sadistisch – selbstsüchtig – skrupellos – spießig – stur – teilnahmslos – übellaunig – überheblich – ungeduldig – ungehobelt – unnahbar – unsympathisch – unverschämt – verschlossen – wortkarg – wütend – xenophob – zornig – zugeknöpft – zynisch
Ambivalente Eigenschaften	abwartend – ängstlich – defensiv – draufgängerisch – ehrgeizig – eigensinnig – eitel – emanzipiert – energisch – extravagant – impulsiv – intellektuell – naiv – neugierig – penibel – rational – risikobereit – resolut – robust – ruhig – sarkastisch – scheu – schüchtern – sensibel – stolz – temperamentvoll – wagemutig – willensstark – zurückhaltend

Psychologische Grundeigenschaften mit Synonymen

freundlich	unfreundlich	offen	zurückhaltend
nett	unverschämt	aufgeschlossen	schüchtern
höflich	kurz angebunden	kontaktfreudig	scheu
aufmerksam	rücksichtslos	offenherzig	distanziert
herzlich	grob	entspannt	verschlossen
sympathisch	frech	tolerant	unnahbar
positiv	muffelig	direkt	abwartend
gutmütig	feindselig	aufrichtig	unzugänglich
warmherzig	kalt	ehrlich	introvertiert
entgegenkommend	ungehobelt	kommunikativ	zugeknöpft
liebenswert	unsympathisch	unkompliziert	reserviert
liebenswürdig	abweisend	locker	bescheiden
zuvorkommend	garstig	aufmerksam	diskret
wohlwollend	mürrisch	interessiert	teilnahmslos
gutherzig	gereizt	zugänglich	uninteressiert
umgänglich	lieblos	aufnahmebereit	interesselos
einnehmend	missvergnügt	ansprechbar	unbeteiligt
gut gelaunt	schlecht gelaunt	engagiert	apathisch

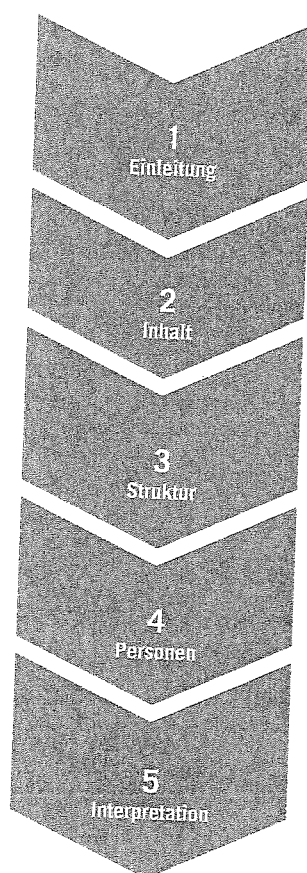
ehrgeizig	egoistisch	mutig	intelligent
zielstrebig	eigensinnig	heldenhaft	klug
ambitiös	selbstsüchtig	tapfer	weise
konsequent	selbstbezogen	wagemutig	gebildet
selbstständig	eigennützig	furchtlos	weitsichtig
zielbewusst	[nur] auf sich bedacht	beherzt	intellektuell
motiviert	egozentrisch	risikobereit	aufgeweckt
wissbegierig	eigensüchtig	unerschrocken	clever
zielsicher	narzisstisch	waghalsig	einfallsreich
bestimmt		entschlossen	begabt
entschlossen		heroisch	talentiert
willensstark		draufgängerisch	scharfsinnig
beharrlich		verwegen	kreativ
unnachgiebig		mannhaft	gescheit
resolut		kühn	schlau
energisch		forsch	blitzgescheit

HVORDAN ANALYSERER OG PRÆSENTERER JEG FIKTIVE TEKSTER?

Denne analysemodel kan du bruge, når du skal analysere og præsentere fiktive tekster. Modellen hjælper dig med at komme i gang med analysen af en tekst. Analysemodellen giver dig desuden en god struktur for tekstarbejdet, idet den tager udgangspunkt i de taksonomiske niveauer *redegørelse, analyse og fortolkning*.

Til modellen er der formuleret en række Redemittel, som du med fordel kan bruge i selve præsentationen. Disse Redemittel kan suppleres af de Redemittel, som du blev præsenteret for i kapitel 2.

Analysemodell für die Analyse von literarischen Texten

- Was ist der Titel des Textes?
- Wer hat den Text geschrieben?
- Wann ist der Text erschienen?
- Was ist das Thema des Textes?

- Wann und wo spielt die Handlung des Textes?
- Wer sind die Hauptpersonen im Text?
- Welche Probleme/Konflikte gibt es im Text?

- Wie ist der Text aufgebaut?
- Wie beginnt/endet der Text?
- Gibt es im Text einen Wendepunkt?
- Aus welcher Perspektive wird der Text erzählt?

- Wie kann man die Hauptperson charakterisieren?
- Mit welchen Adjektiven kann man die Hauptperson beschreiben?
- Gibt es weitere Personen im Text? Wie ist ihre Beziehung zur Hauptperson?

- Hat der Titel eine besondere Bedeutung?
- Gibt es im Text Symbole oder andere stilistische Merkmale?
- Welche Themen kommen im Text vor?
- Was ist die Botschaft des Textes?

Redemittel für die Präsentation von literarischen Texten

Einleitung

*Der Text ... ist von ... geschrieben und ist ... erschienen.
Der Text handelt von (+ Dativ) ...
Das Hauptthema im Text ist ...
... ist ein zentrales Thema im Text.
Andere Themen sind ...*

Handlung

*Der Text spielt ...
Die Hauptperson ist .../Die Hauptpersonen sind ...
Der Erzähler/Die Erzählerin im Text ist ...
Der Autor/Die Autorin beschreibt/schildert ...
Es zeigt sich, dass ...
Aus dem Text geht hervor, dass ...*

Struktur

*Der Text beginnt in medias res/mit einer Art Rückblende.
Der Text ist chronologisch aufgebaut.
Am Ende des Textes wird deutlich, dass ...
Der Geschichte hat ein offenes Ende.
Der Text wird von einem Ich-Erzähler/einer Ich-Erzählerin/ ... erzählt.
Die Geschichte wird in der dritten Person erzählt.
Ein zentraler Wendepunkt ist, als ...*

Personen

*Die Hauptperson scheint (fröhlich/einsam/frustriert/ ...) zu sein.
Dies kommt zum Beispiel dadurch zum Ausdruck, dass ...
Das wird unter anderem dadurch deutlich, dass ...
Man könnte sagen, dass X ... ist, weil ...*

Interpretation

*Die Botschaft des Textes ist ...
Der Titel des Textes hat eine wichtige Funktion ...
Der Titel kann auf verschiedene Weise interpretiert werden.
Der Titel ist ein Hinweis auf/eine Anspielung auf ...
Der Autor/Die Autorin möchte mit dem Text darauf aufmerksam machen, dass ...
Als Leser bekommt man den Eindruck, dass ...
Zusammenfassend kann man sagen, dass ...*

Zitate

Auf Seite ... in Zeile ... steht (zum Beispiel): ...

Das sieht man (zum Beispiel) auf Seite ... in Zeile X-X: ...

Im Text heißt es dazu auf Seite ...: ...

Zu diesem Punkt gibt es auf Seite ... eine interessante Textstelle: ...

Mit anderen Texten vergleichen

Ich möchte den Text jetzt mit anderen Texten vergleichen.

Wir haben zum Beispiel zu diesem Thema den Text ... gelesen. Hier geht es darum, dass ...

Man kann den Text auch mit ... vergleichen.

Weitere Redemittel

Außerdem ... Darüber hinaus ...

Zudem ... Zusätzlich ...

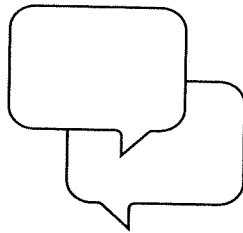
Einerseits ... Andererseits ...

Auf der einen Seite ... Auf der anderen Seite ...

Erstens ... Zweitens ... Drittens ...

Abschließend ... Zum Schluss ...

Am Anfang ... Am Ende ...

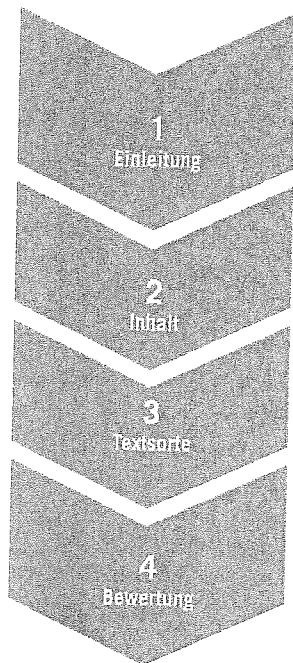

HVORDAN ANALYSERER OG PRÆSENTERER JEG IKKE-FIKTIVE TEKSTER?

Denne analysemodel kan du bruge, når du skal analysere og præsentere ikke-fiktive tekster. Modellen hjælper dig med at komme i gang med analysen af en tekst. Analysemodellen giver dig desuden en god struktur for tekstarbejdet, idet den er bygget op over de taksonomiske niveauer *redegørelse*, *analyse* og *fortolkning*.

Til modellen er der formuleret en række Redemittel, som du med fordel kan bruge i selve præsentationen. Disse Redemittel kan suppleres af de Redemittel, som du blev præsenteret for i kapitel 2.

Analysemodell für die Analyse von Sachtexten

- Was ist der Titel des Textes?
- Wer hat den Text geschrieben?
- Wann und wo ist der Text erschienen?
- Was ist das Thema des Textes?
- Wie ist der Text gegliedert?
- Wovon handeln die verschiedenen Abschnitte?
- Welche Aussagen sind im Text zentral?
- Um welche Textsorte handelt es sich? (Artikel, Interview, Bericht, Kommentar)
- Wie ist die Sprache? (leicht verständlich, umgangssprachlich, förmlich)
- Welche besonderen Merkmale kennzeichnen den Text/die Textsorte?
- Will der Autor informieren, appellieren, überzeugen oder provozieren?
- Was ist die Botschaft des Textes?
- Was hältst du persönlich von dem Text?

Redemittel für die Präsentation von Sachtexten

Einleitung

Der Text ... von ... ist ... erschienen.

Der Text ist ... (ein Artikel, ein Interview, eine Rede, ...)

Der Text handelt von (+ Dativ) ...

Das Hauptthema des Textes ist ...

Weitere Themen sind ...

Inhalt

Die Hauptaussagen des Textes sind ...

Der Autor/Die Autorin beschreibt ...

Der Autor/Die Autorin hebt hervor, dass ...

Der Text/Der Artikel diskutiert ...

Textsorte, Autor, Intention

Die Intention des Autors/der Autorin ist ...

Am Anfang sagt/betont der Autor/die Autorin, dass ...

Am Ende/Im letzten Teil des Textes wird deutlich, dass ...

Der Autor/Die Autorin will zeigen/davon überzeugen, dass ...

Zusammenfassung und Bewertung

Die Botschaft des Textes ist ...

Zusammenfassend kann man sagen, dass ...

Meiner Meinung nach ...

Ich denke/finde/meine, dass ...

Ich bin der Meinung/Auffassung, dass ...

Zitate

Auf Seite ... in Zeile ... steht (zum Beispiel): ...

Das sieht man im Text auf Seite ... in Zeile ...

Hier heißt es: ...

Weitere Redemittel

Außerdem ... Darüber hinaus ...

Zudem ... Zusätzlich ...

Einerseits ... Andererseits ...

Auf der einen Seite ... Auf der anderen Seite ...

Erstens ... Zweitens ... Drittens ...

Abschließend ... Zum Schluss ...

SPØRGSMÅL OG SVAR

Til den mundtlige eksamen skal du tale så meget tysk som muligt og vise, at du kan holde ordet. Det er derfor vigtigt at arbejde henimod at udvide din taletid.

En god måde at komme i gang med at tale mere tysk er at formulere W-spørgsmål til de tekster og emner, du arbejder med, og derefter formulere svar på spørgsmålene. Formuler altid dine spørgsmål og svar i hele sætninger. (Gen)brug i dine svar noget af spørgsmålenes ordlyd. På den måde formulerer du automatisk længere sætninger.

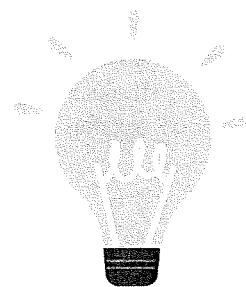

Øv dig også i at uddybe dine svar ved at variere dit ordvalg og dine formuleringer. Underbyg din tekstanalyse ved at pege på eksempler i teksten og ved at henvise til centrale citater.

Tekstboksen på næste side indeholder forslag til spørgsmål, du kan stille til teksten og besvare.

TEXTFRAGEN – EINE AUSWAHL

*Wie lautet der Titel des Textes? Wer ist der Autor?
Wann wurde der Text geschrieben? Worum geht es im Text?
Wovon handelt der Text? Was passiert im Text? Wann spielt
die Handlung? Wo spielt die Handlung? Wer ist die Haupt-
person? Welche charakteristischen Eigenschaften hat die
Hauptperson? Wie entwickelt sich die Hauptperson? Warum
kommt es zu einem Konflikt? Welche Themen gibt es im
Text? Wie ist der Text aufgebaut? Wie viele Abschnitte hat
der Text? Wie fängt der Text an? Wie endet der Text? Wie
interpretiere ich den Text? Wie ist die Sprache? Welche
stilistischen Merkmale hat der Text? Was ist die Botschaft
des Textes? Was ist die Intention des Autors? Welche
anderen Texte habe ich zu diesem Thema gelesen? Welche
Ähnlichkeiten gibt es im Vergleich zu anderen Texten?
Welche Unterschiede gibt es? Woran erinnert mich dieser
Text? Worin unterscheiden sich die Texte voneinander? Was
kann ich über das Thema sagen? Worüber könnte ich noch
sprechen?*

HVORDAN FORBEREDER JEG EN UKENDT TEKST PÅ 60 MINUTTER?

På eksamensdagen har du cirka 60 minutter til at forberede selve eksaminationen. Tekstmaterialet er ukendt, og du skal igennem din præsentation og den efterfølgende samtale demonstrere både tekstforståelse og evne til at analysere og perspektivere materialet. Samtidig gælder det om at overbevise din lærer og censor om dine kommunikative færdigheder ved at få talt så korrekt og flydende tysk som muligt. Du har meget, du skal nå, og det gælder om at udnytte forberedelsestiden bedst muligt.

Det er vigtigt, at du allerede forud for eksamen har gjort dig erfaringer med at arbejde under eksamenslignende forhold. Du bør derfor i undervisningen og i forbindelse med din forberedelse derhjemme ruste dig til den forestående eksamen ved at træne mundtlig præsentation. Dette kan du fx gøre ved at bruge de vejledende eksamensspørgsmål bagerst i bogen. At forberede en mundtlig præsentation under de samme betingelser som til eksamen vil give dig indsigt i, hvad det særligt for dig gælder om at være opmærksom på. Det kunne fx handle om at arbejde henimod at øge dit læsetempo ved at udvide dit ordforråd. Eller også har du måske brug for at fokusere på at formulere en god disposition med afsæt i passende Redemittel.

Det er svært og måske endda umuligt at formulere en generel anvisning til, hvordan du bedst bruger forberedelsen på selve eksamensdagen. Hvor langt du når i forhold til tekstforståelse, analyse og perspektivering, afhænger af mange faktorer som fx dit faglige niveau, dit læsetempo, din evne til at analysere og perspektivere og sidst men ikke mindst dine tyskkundskaber og kommunikative færdigheder. Betragt derfor nedenstående trin for trin-vejledning som en slags rettesnor, du kan følge og gå frem efter i det omfang, den passer til dig.

TRIN FOR TRIN-VEJLEDNING

TRIN 1: Forstå den stillede opgave

Læs instruksen højt for dig selv. Instruksens fortæller dig, hvad du skal fokusere på i dit arbejde med teksten. Samtidig skal du forstå at anvende instruksens pinde og ordlyd som afsæt til dine egne formuleringer i din disposition.

Vær særligt opmærksom på tekstens titel, og hvilket emne dit eksamensspørgsmål knytter sig til.

Gør dig de første overvejelser omkring, hvilken type tekst du her har at gøre med. Er der tale om en fiktiv tekst eller en ikke-fiktiv tekst?

Brug tid på at læse eksamensspørgsmålets indledning. Den indeholder ofte vigtige informationer og er tænkt som en hjælp til dig.

Sørg for at dine hjælpemidler er klar til at bruge. Medbring som minimum overskuelige noter til dine eksamensemner og de dertilhørende tekster, Redemittel, analysemodeller og ordbøger.

TRIN 2: Orienterende læsning

Fokuser i din første orienterende læsning på at danne dig et overblik over dit eksamensspørgsmål. I stedet for at slå mange ord op i ordbogen og derved komme forholdsvis langsomt igennem tekstmaterialet er formålet med den orienterende læsning at give dig et første indtryk og overblik.

TRIN 3: Nærlæsning

Læs dit eksamensspørgsmål grundigt igennem med fokus på at besvare instruksens delopgaver.

Markér vigtige tekststeder, imens du læser. Skriv stikord på eksamensspørgsmålet, der kan hjælpe dig med at navigere i dit eksamensspørgsmål. Du kan fx ved hjælp af stikord inddеле teksten i afsnit.

Husk, at den første opgave i instruksens altid er at sammenfatte tekstens indhold. Her gælder det om at kunne uddrage det vigtigste og vise, at du er i stand til at se det hele lidt oppefra.

Tag enten samtidig med eller efter din nærlæsning noter, du kan støtte dig til under din præsentation, og som du i det næste trin kan overføre til din disposition.

TRIN 4: Forbered din præsentation

Formulér med udgangspunkt i instruksens pinde en disposition for din mundtlige præsentation. Opbyg din disposition, så den bliver et overskueligt og struktureret dokument, du kan tale ud fra.

Hvis du har tid, kan du med fordel genlæse eller skimme teksten en ekstra gang for at sikre, at du får mest muligt med.

Det er vigtigt, at du besvarer alle punkter i instruksens, og at du besvarer dem i den rækkefølge, de er stillet op i.

Som en del af din forberedelse er det på dette trin en god idé at varme op ved at prøvekøre din mundtlige præsentation eller eventuelt bare starten af den. Når du allerede i forberedelsen taler tysk, vil det føles langt mere naturligt for dig at tale tysk i eksamenslokalet. Samtidig kan det, at du øver dig på din præsentation, give dig en fornemmelse af, hvor lang tid dit oplæg vil vare.

Brug ordbogens udtalefunktion, hvis du er i tvivl om, hvordan et ord udtales. Lyt og gentag.

DE TAKSONOMISKE NIVEAUER

Instruksen i dit eksamensspørgsmål er bygget op med udgangspunkt i Blooms taksonomi. Det betyder, at du også igennem din præsentation skal bevæge dig fra det redegørende over det analyserende til det perspektiverende niveau.

Du skal forholdsvis hurtigt forlade det redegørende niveau. Du skal derfor ikke genfortælle tekstens indhold i detaljer. Derimod er det vigtigt, at du giver en udtømmende analyse af dit eksamensspørgsmål, og at du kan underbygge din analyse ved at belyse og uddybe interessante tekststeder.

Du skal altid afslutte din præsentation med at perspektivere dit eksamensspørgsmål til andre tekster fra det emne, det knytter sig til. Her gælder det om at have et godt overblik over dit eksamenspensum og at være så godt inde i stoffet, at du forholdsvis ubesværet kan sammenligne med andre tekster, du har arbejdet med i undervisningen.

Nedenstående trappe viser de tre taksonomiske niveauer, du skal gennemgå i din præsentation, og den beskriver, hvad du skal gøre på hvert niveau.

Niveau 1

Det redegørende niveau

Indled altid din præsentation med at introducere dit eksamensspørgsmål. Nævn titel, forfatter, udgivelsesår, genre og emne.

Formulér altid en disposition med udgangspunkt i instruksens pinde. Demonstrer igennem din sammenfatning af indholdet, at du har et godt overblik over dit eksamensspørgsmål, og at du kan uddrage det væsentligste.

Niveau 2

Det analyserende niveau

Analysér dit eksamensspørgsmål med fokus på at besvare pindene fra instruksen. Husk at besvare alle pinde.

Lav en indgående analyse. Underbyg dine iagttagelser ved at give eksempler og henvise til centrale steder i teksten.

Vis i din analyse, at du kan udvælge og belyse relevante aspekter i teksten, og at du fuldt ud har forstået tekstens indhold.

Niveau 3

Det perspektiverende niveau

Perspektivér dit eksamensspørgsmål til tekster fra emnet. Forklar og uddyb, hvorfor det er oplagt at sammenligne med netop de tekster, du har udvalgt.

Vis i din perspektivering, at du har et godt overblik over eksamensområdet og de dertil hørende tekster.

Til sidst kan du give udtryk for egne synspunkter, som evt. kan uddybes i den efterfølgende samtale.